

SORØ
KOMMUNE

Revurdering af miljøgodkendelse af kalkunproduktionen på Buskysmindevej 2, Ruds Vedby

§ 41

Lov nr. 1572 af
20. december 2006
om miljøgodkendelse
mv. af husdyrbrug

Husk: data er vejledende. © Geodatastyrelsen

Dato for gyldighed
2. januar 2017

Teknik, Miljø og Drift
Rådhusvej 8
4180 Sorø
Telefon 78 76 07 02

teknik-miljoe@soroe.dk
www.soroe.dk

Sagsnummer: 340-2016-15189

Indholdsfortegnelse

1.	Revurderingens omfang	4
1.1.	Resumé.....	4
1.2.	Sagens forløb, herunder offentlighed.....	5
1.3.	Klagevejledning m.v.	5
1.4.	Næste revurdering.....	5
1.5.	Baggrunden for revurderingen.....	5
1.6.	Revurderingens indhold og vurderinger	6
2.	Redegørelser og vurderinger vedr. BAT	6
2.1.	BAT-niveauet og BAT for staldindretningen	6
2.2.	BAT for fodringen	10
2.3.	BAT for opbevaring og håndtering af husdyrgødningen	10
2.4.	BAT for udbringning/anvendelse af husdyrgødning	11
2.5.	BAT for forbrug af energi og vand.....	11
2.6.	BAT vedr. management.....	12
3.	Totalbelastningen med ammoniak af nærliggende natur	13
3.1.	Ammoniakfordampning og naturområder.....	13
4.	Vurderinger vedrørende lugt	14
5.	Øvrige krav og vilkår	14
6.	Bilag	16

1. REVURDERINGENS OMFANG

1.1. Resumé

Husdyrbruget på Buskysmindevej 2A, 4291 Ruds Vedby - hvor ejendomme er ejet af Harboe Ejendomme A/S men husdyrbruget er drevet af APM Danmark - har en miljøgodkendelse fra 2. september 1991, der er meddelt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven¹.

En miljøgodkendelse skal revurderes første gang efter 8 år. Den daværende Dianalund Kommune har revurderet miljøgodkendelsen den 27. februar 2003. Den næste regelmæssige revurdering skal foretages efter 10 år. Kommunen skal først og fremmest vurdere, om virksomheden er tidssvarende i forhold til de teknikker og teknologi, der kan give den mindste belastning af natur og miljø. Revurderingen omfatter alt i alt:

- Anvendelsen af den bedste, tilgængelige teknologi (BAT)
- Bedriftens totale belastning med ammoniak af værdifuld natur i nærområdet
- Relevansen af vilkårene i den eksisterende miljøgodkendelse

Kommunen vurderer, at totalbelastningen af nærmeste Natura 2000-område (kategori 1-natur) og nærliggende særligt værdifuld natur (kategori 2-natur) ikke overstiger de gældende grænseværdier².

Kommunen vurderer, at der ikke er baggrund for at stille krav vedrørende lugt fra anlægget.

Kommunens vurderinger har medført:

- påbud, der nedsætter risikoen for forurening af jord eller vandmiljø.

Følgende er en kortfattet gengivelse af de nye **vilkår**:

- Redegørelse vedr. BAT til næste revurdering (*vilkår 2.1.1. & 2.1.2.*)
- Husdyrholdets sammensætning og staldsystemer (*vilkår 2.1.3.*)
- Beredskabsplan (*vilkår 2.6.1*)
- *Logbog for egenkontrol (vilkår 2.6.2.)*

Nogle af de nævte vilkår kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt, skal slagterifregninger og gødningsregnskabet kunne forevises.
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.
- Den nævnte dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Tilsynsmyndigheden skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

I Bilag 1 ses en samlet oversigt over de eksisterende og nye vilkår, som kommune vil have fokus på i sit miljøtilsyn fremover.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid skal overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappere end vilkårene i godkendelsen eller de nye, påbudte vilkår.

¹ Lov nr 358 af 6. juni 1991 og miljøbeskyttelse

² Bekendtgørelse 1283 af 08-12-2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

1.2. Sagens forløb, herunder offentlighed

Sorø Kommune sendte et oplæg om revurdering til ejeren den 20.05.2016, der den 30.06.2016 indsendte de ønskede oplysninger til kommunen. Kommunen annoncerede revurderingen på hjemmesiden den 04.07.2016, med en frist for bemærkninger den 01.08.2016. Der indkom ingen bemærkninger i denne første høringsfase.

Udkastet til kommunens afgørelse – resultatet af revurderingen – blev den 05.12.2016 sendt til ejere og driftsherre samt dennes konsulent. Der blev samtidig varslet om de nye og de ændrede vilkår. Høringsfristen for var 28.12.2016.

Der indkom et par bemærkninger til udkastet fra driftsherres konsulent. Bemærkninger gav anledning til præcisering af vilkåret vedr. det godkendte dyreholdt og krav til indholdet af redegørelse til grund for næste revurdering.

Den endelige revurdering inklusive påbud om de nye og ændrede vilkår, blev meddelt driftsherre, ejendomsejer og konsulent den 02.01.2017. Samme dag blev den endelige revurdering offentliggjort på kommunens hjemmeside og udsendt til en række interessenter.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ejer kan selv kan klage over kommunens afgørelse – dvs. revurdering - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

Klagen skal indsendes til Natur- og Miljøklagenævnet via Klageportalen, som der findes et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klagen skal være modtaget senest den 30.01.2017.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver et gebyr på 500 kroner. Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen.

1.4. Næste revurdering

Næste regelmæssige revurdering skal ifølge loven finde sted efter senest 10 år, dvs. i 2026.

Dit husdyrbrug er et såkaldt IE-husdyrbrug. Det vil sige, at det er omfattet af EU-direktivet om industrielle emissioner. Det betyder, at hvis EU-kommissionen vedtager nye BREF-dokumenter (BAT-reference-dokumenter) for bedriftstypen, skal kommunen straks iværksætte en ny revurdering.

Nye krav, der følger af et nyt BREF-dokument, skal nemlig være opfyldt inden fire år fra den dag, hvor dokumentet er vedtaget i Kommissionen.

1.5. Baggrunden for revurderingen

Husdyrbruget på Buskysmindevej 2, 4291 Ruds Vedby, der er ejet af Harboe Ejendomme A/S men drevet af APM Danmark, har en miljøgodkendelse, der er fra 2. september 1991, og der er meddelt efter § 33 i miljøbeskyttelsesloven³.

En miljøgodkendelse skal revurderes første gang efter 8 år. Den daværende Dianalund Kommune har revurderet miljøgodkendelsen første gang den 27. februar 2003. Den næste regelmæssige revurdering skal foretages efter 10 år. Kommunen skal først og fremmest vurdere, om virksomheden er tidssvarende i forhold til de teknikker og teknologi, der kan give den mindste belastning af natur og miljø (BAT = Bedste, tilgængelige teknologi).

Ejer skal redegøre for BAT på 6 områder, som kommunen derefter vurderer, nemlig:

- Staldindretning
- Fodring
- Opbevaring og behandling af husdyrgødning

³ Lov nr 358 af 6. juni 1991 og miljøbeskyttelse

- Udbringning af husdyrgødning
- Forbrug af vand og energi
- Management, d.v.s. hvordan bedriften ledes og styres i forhold til miljø og natur

Vurderingen kan føre til, at der stilles nye krav til bedriften (vha. vilkår).

Derudover skal kommunen vurdere:

- Bedriftens totale belastning med ammoniak af værdifuld natur i nærområdet
- Om der er baggrund for at stille krav om en mindre emission af lugt fra anlægget

1.6. Revurderingens indhold og vurderinger

I de følgende afsnit gives en detaljeret beskrivelse af kommunens vurderinger og af de eventuelle nye eller ændrede vilkår, kommunen påbyder som følge deraf. BAT-vurderingerne er ikke opdelt i de 6 BAT-områder nævnt ovenfor, men alle områderne er dækket ind i kapitel 2.

Sorø Kommune har stillet vilkår til revurderingen. Vilkårene vil være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. De vilkår der ikke skal være opfyldt med det samme, har en tidsfrist til opfyldelse, der er angivet i forbindelse med det enkelte vilkår. Vilkår der er af mere administrativ karakter, som f.eks. vilkår om ophør, træder i kræft med det samme, da en tidsfrist på sådanne vilkår ikke er relevant.

Ofte vil driftsherren skulle dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet i afsnit 1.1. sammen med oversigten over alle nye og ændrede vilkår.

2. REDEGØRELSER OG VURDERINGER VEDR. BAT

2.1. BAT-niveauet og BAT for staldindretningen

Vilkår:

2.1.1. Virksomheden skal inden næste revurdering indsende en redegørelse til Sorø Kommune for, hvilke tekniske og økonomiske muligheder der er for at reducere ammoniakemissionen fra kalkunhallerne yderligere. Redegørelsen skal som minimum beskrive mulighederne for at anvende luftrensning.

2.1.2. Redegørelsen skal være Sorø Kommune i hænde senest den 2. januar 2026.

2.1.3. Der er godkendelse til i alt 117.000 kalkunhanner (0-147 dage) svarende til 676,30 DE. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Aldersgrænser	Antal stipladser (dyr på stald ad gangen)
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Opstartshus	0-31 dage	40.000
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 1A	31-147 dage	8.700
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 1B	31-147 dage	5.200
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 2A	31-147 dage	8.700
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 2B	31-147 dage	5.200
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 3A	31-147 dage	8.700
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 3B	31-147 dage	5.200

Husdyrtyper, antal dyr, stalddesign samt gødningssystem – har stor indflydelse på, hvor stor fordampningen af ammoniak fra anlægget bliver.

I oversigten ovenfor ses, hvilke husdyrtyper, bedriften er godkendt til. Antallet af dyr og stalddesign fremgår ligeledes. Antallet af årsdyr er ændret (nedjusteret) i forhold til den eksisterende miljøgodkendelse, idet der i 2016 er truffet en afgørelse om delvist bortfald af produktionsret, idet virksomheden ikke længere producerer kalkun hunner, men kun hanner.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Der findes endnu ingen vejledende emissionsgrænseværdi for kalkuner og ej heller teknologiblade for stalddesign til kalkuner.

Efter Europa-Kommissionens såkaldte BAT-reference-dokument (BREF) er BAT for fjerkræ bl.a. naturligt ventilerede stalde med strøelse over hele gulvet og udstyret med drikkevandssystemer, der forebygger spild. BREF-dokumentet peger på, at også andre teknikker kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen fra fjerkræstalde, men disse blev på tidspunktet for udarbejdelsen (i 2003) ikke anset for BAT.

Driftsherren har i det indsendte materiale, der ligger til grund for denne revurdering, redegjort for mulighederne for anvendelsen af BAT. Redegørelsen vedr. BAT for staldindretningen er gengivet nedenfor i *kursiv*.

Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdier ud fra følgende to principper:

- 1. Enkeltteknologier, der overstiger ca. 100 kr. per reduceret kg N indgår ikke.*
- 2. Meromkostningerne forbundet med opfyldelse af emissionsgrænseværdierne bør ikke overstige ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger.*

Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniakemissionen på kalkunbedrifter. Derfor er der foretaget en vurdering af muligheden for at implementere ammoniakreducerende teknikker, der opfylder de to principper ovenfor.

Mulige ammoniakreducerende teknologier

Der er tale om eksisterende kalkunstalde med en hybridventilation bestående af 40 % naturlig ventilation og 60 % mekanisk ventilation. Husdyrgødningen består af dybstrøelse idet dyrene går på en halmmåtte.

Der er følgende muligheder for at nedbringe ammoniakfordampningen fra stald og lager:

- foderoptimering
- luftrensning
- direkte udbringning af dybstrøelse

Foderoptimering behandles separat i afsnit 2.2..

Luftrensning

Den eneste teknologi til reduktion af ammoniakemissionen fra fjerkræstalde er luftrensning med en kemisk luftvasker.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et teknologiblad for kemisk luftrensning med syre i slagtekyllingestalde. Ifølge teknologibladet er der gennemført to danske afprøvninger – den ene i en slagtekyllingestald, hvor det blev fundet, at kemisk luftrensning potentielt kan reducere ammoniakfordampningen op til 67 %. I teknologibladet er der beskrevet varierende grader af delrensning. Renseeffekten afhænger af luftrenserfabrikat, delrensningsgrad og tilstopning af støv i filtrene.

Både danske og udenlandske undersøgelser viser, at der er problemer med driften, idet der forekommer hyppige problemer med tilstopning af støv i filtrene. Tilstopning af støv nedsætter renseseffekten, øger energiforbruget samt øger risikoen for et dårligere klima og dårligere dyrevelfærd i stalden. Der er derfor behov for en videreudvikling af teknologien med henblik på at opnå en større driftssikkerhed, mindske servicearbejdet samt rengøring af filtrene. Driftssikkerheden er endnu ikke påvist.

Selvom der er forskel på slagtekyllingeproduktion og kalkunproduktion, er det rimeligt at bruge de samme antagelser i Miljøstyrelsens teknologiblad for slagtekyllinger som for slagtekalkuner.

De væsentligste begrundelser for denne antagelse er, at:

- størrelsen på staldene i teknologibladet og størrelsen på kalkunstaldene er sammenlignelige.
- indretningen af slagtekyllingestalde og slagtekalkunstalde er sammenlignelige. I begge stalde er det et stort fællesareal, hvor dyrene frit kan bevæge sig rundt. Der er ingen sektionering af staldene.
- delrensningen foregår ved, at der indsættes rensningsmoduler i tagkonstruktionen.
- udgifterne til luftrensningsanlægget er den samme, hvad enten det installeres i en slagtekyllingestald eller en slagtekalkunstald.
- ammoniakfordampningen målt på dyreenheder omtrent er den samme for begge produktionsformer (dette er beregnet i IT-ansøgningssystemet).

Omkostninger til implementering af luftrensning:

Når omkostningerne til etablering af luftrensning skal beregnes, er det alle omkostningerne til implementering af den konkrete teknologi, der skal medregnes.

Da der er delvist naturlig ventilation i kalkunstaldene, kan der ikke umiddelbart installeres et luftrensningsanlæg, da det kræver 100 % mekanisk ventilation. Omkostningerne der er forbundet med at ændre ventilationsanlægget til 100 % mekanisk ventilation skal medregnes i omkostningerne til implementering af et luftrensningsanlæg.

Foruden de to principper, der nævnt på side 2, kræves det samtidig, at der er en reduktion i miljøbelastningen (ammoniakemissionen) af en vis størrelse, før der er tale om proportionalitet i anvendelsen af en miljøteknologi. I den konkrete vurdering er der taget udgangspunkt i en ammoniakreduktion på ca. 25-50 %.

I tabellen nedenfor (hentet fra Miljøstyrelsens teknologiblad) er omkostningerne vist ved forskellige grader af delrensning.

Tablet 1. Oversigt over omkostninger til luftrensning ved varierende grader af delrensning. De årlige omkostninger er hentet fra Miljøstyrelsens teknologiblad for kemisk luftrensning i en slagtekyllingestald.

Antal moduler	Delrensning %	Ammoniak-reduktion	Kg reduceret N*	Årlig omkostning	Meromkostning kr. per dyr*	Mer omkostning per kg N*
1	5,9	25,2	1.036	76.294	3,1	74
2	11,7	46,0	1.891	148.445	6,1	79
3	17,6	54,3	2.232	203.641	8,3	91
4	23,4	58,2	2.392	238.565	9,8	100

* Beregnet ud fra de konkrete forhold for én kalkunstald på 2.880 m² med en årlig produktion på 24.400 kalkuner (31-147 dage) (135 DE). Ammoniakemissionen fra 135 DE kalkuner er ca. 4.110 kg NH₃-N (stald)

En af de væsentligste forudsætninger for en effektiv delrensning er det forhold, at udetemperaturen i Danmark er så lav, at ventilationsanlægget kører under 25 % af fuld kapacitet op til halvdelen af året. Dette kan man udnytte ved at installere en luftrensningsenhed, hvor de første 25 % af staldluften renses. De tidspunkter på året, hvor der er et større behov for ventilation, sendes staldluften urensset forbi luftrensere. Dette princip kan dog kun virke, hvis der er en central udsugningskanal i stalden. I det konkrete tilfælde, hvor der er ét stort staldrum i kalkunstaldene uden et isoleret loftsrum, er det ikke muligt at have en central udsugningskanal. Det er dermed ikke muligt at lede al ventilationsluft igennem én enkelt luftrenser på noget tidspunkt af året, da et enkelt luftudtag ikke kan give en ensartet luftcirkulation/luftudskiftning i en kalkunstald med ét stort staldrum. Det vurderes, at det er nødvendigt at installere mindst 4 delrensere for at sikre, der er en ensartet ventilation i de perioder, hvor al staldluften udelukkende ledes igennem en luftrenser.

Som det fremgår af tabel 1, giver det ekstra årlige omkostninger på mindst kr. 238.000,-.

Meromkostningerne per reduceret kg N er herved kr. 100,-.

I tabel 2 nedenfor er de samlede årlige udgifter for kalkunproduktionen opgjort.

Tabel 2. Den samlede årlige omkostninger for kalkunproduktion opgjort per produceret kalkun.

Omkostninger	Kroner per produceret enhed
Variable omkostninger (foder, halm, dyrlæge, energi, maskinstation, arbejde m.m)	139
Kapacitetsomkostninger (leje af stalde m.m.)	11
Samlede omkostninger	150

Ved at sammenligne omkostningerne per produceret kalkun i tabel 2 med udgifterne til luftrensning per produceret kalkun i tabel 1, kan det ses, at meromkostningerne forbundet med etablering af et luftrensningsanlæg udgør mindst 6,5 % af de samlede omkostninger. I den sammenhæng gøres der opmærksom på, at der ikke er indregnet de omkostninger, der er forbundet med at ændre ventilationssystemet til 100 % mekanisk ventilation.

På ovennævnte baggrund vurderes det, at det ikke er BAT at etablere et luftrensningsanlæg i eksisterende kalkunstalde. Endelig gøres der opmærksom på, at Miljøstyrelsen er kommet frem til samme konklusion for slagtekyllinger i eksisterende stalde idet Miljøstyrelsens emissionsgrænseværdier for slagtekyllinger praktisk taget følger normtal for ammoniakemission.

Direkte udbringning af dybstrøelse behandles separat i afsnit 2.3..

Sorø kommune finder på ovenstående baggrund ikke grundlag for at antage, at virksomheden ikke begrænser ammoniakemissionen mest muligt under anvendelse af BAT.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 30. januar 2012 (J.nr.: NMK-132-00005) truffet afgørelse i en § 41 revurderingssag vedr. en kalkunproduktion.

Sorø Kommune har i linje med Natur og Miljøklagenævnets praksis på området (j.nr. NMK-132-00005 mf.) stillet vilkår om, at virksomheden - som optakt til næste revurdering af miljøgodkendelsen, der skal foretages senest den 2. januar 2027 - skal indsende en redegørelse til Sorø Kommune for, hvilke tekniske og økonomiske muligheder der er for at reducere ammoniakemissionen fra kalkunhallerne yderligere. Redegørelsen skal som minimum beskrive mulighederne for at anvende luftrensning. Redegørelsen skal være Sorø Kommune i hænde senest den 2. januar 2026 og skal indgå i næste revurdering.

Kommunen vurderer dermed, at der ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT-tiltag vedr. staldindretning frem til næste revurdering. I denne vurdering er indgået hensyn til de eksis-

sterende staldes alder og staldsystemer samt en afvejning af forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

2.2. BAT for fodringen

Driftsherren har i det indsendte materiale, der ligger til grund for denne revurdering, redegjort for mulighederne anvendelsen af BAT. Redegørelsen vedr. BAT i relation til fodring er gengivet nedenfor i *kursiv*.

Det er ikke muligt at foretage en foderoptimering, da der er tale om indkøb af færdigblandet foder. Kalkunproduktion er en lille produktionsgren i Danmark, og det er derfor meget dyrt at få lavet specialblandinger til kalkunfoder. Endvidere er fodringssystemet i de eksisterende stalde ikke gearret til fasefodring. Der anvendes samme enhedsblanding i hele produktionen på Buskysmindevej 2A. Der gøres i den sammenhæng opmærksom på, at Natur- og Miljøklagenævnet i lignende kalkunsager har truffet afgørelse om, at det er tilstrækkeligt at følge normtal for fodring.

Der udarbejdes foderplaner og registreres foderforbrug. I den forbindelse optimeres fodertilførslen så tildelingen af N og P tilpasses dyrenes behov. Der er således stor fokus på, at husdyrgødningens indhold af næringsstoffer minimeres. I øvrigt tilrettelægges fodringen, så mængden af foderrester minimeres. I det omfang det er muligt, anvendes der højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Kommunen vurderer, at der med de nuværende tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne. Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT, at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det, at visse fodertilsetninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det BAT, at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase – for at få reduceret fjerkræsfosforudskillelse.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ejers valg af fodringsteknikker med BREF-dokumentet og mulighederne indenfor kalkunproduktion, vurderer kommunen, at bedriften lever op til kravene til BAT vedr. fodring.

2.3. BAT for opbevaring og håndtering af husdyrgødningen

Husdyrgødning fra produktionen består udelukkende af dybstrøelse. De fleste teknikker vedr. BAT for husdyrgødning vedrører flydende og ikke fast gødning.

For fast husdyrgødning er det dog ifølge BREF BAT at placere midlertidige oplag (markstakke) af komposteret dybstrøelse væk fra naboer og følsomme recipienter som vandløb og markdræn.

Ligeledes ifølge BREF kan det være BAT at foretage en behandling af husdyrgødning på bedriften under visse betingelser. Disse betingelser vedrører landbrugsareal til rådighed, overskud af eller efterspørgsel på lokale næringsstoffer, teknisk assistance, marketingsmuligheder for grøn energi samt lokale regler. Er der f.eks. et overskud af næringsstoffer i området, men tilstrækkelig areal til at udbringe husdyrgødningen, kan det være BAT at foretage separation af husdyrgødningen. En mulighed for at nedbringe ammoniakfordampningen fra lageret er at bringe dybstrøelsen direkte ud til anvendelse på marken fra stalden i stedet for at opbevare den i markstak eller på møddingsplads.

Driftsherren har i det indsendte materiale, der ligger til grund for denne revurdering, redegjort for mulighederne anvendelsen af BAT. Redegørelsen vedr. BAT for opbevaring og håndtering af husdyrgødning er gengivet nedenfor i *kursiv*.

Kalkunproduktionen drives efter et "alt ind alt ud" princip. Det vil sige, at kalkunstaldene fyldes på én gang og tømmes på én gang. Der kan produceres 2,7 hold kalkuner årligt. Staldene tømmes dermed hver 4-5 måned.

Derfor er det vanskeligt at udbringe en større andel af dybstrøelsen direkte, da det begrænsede antal tømninger per år i de fleste tilfælde ikke passer sammen med de tidspunkter, hvor en direkte udbringning er mulig.

Normtal for direkte udbringning af dybstrøelsen er 15 %.

Direkte udbringning af dybstrøelse er meget vejrafhængig. Maskinarbejdet i marken kan være betinget af jordbundens beskaffenhed. Hvis der har været en våd periode, er det vanskeligt at udbringe dybstrøelsen direkte fra stald til mark. Endvidere kan afgrødernes vækstsæson være i modstrid med direkte udbringning af dybstrøelse. I høstperioder og umiddelbart efter såning vil det ikke være muligt at udbringe dybstrøelsen direkte. Det er desuden ikke hensigtsmæssigt at udbringe dybstrøelsen i afgrøder i vækstsæsonen, da dybstrøelsen ligger længe på jordoverfladen, før den infiltrerer i jorden, hvilket giver en dårlig udnyttelse af næringsstofferne.

På den baggrund vurderes det, at det ikke er BAT at forøge andelen af dybstrøelsen, der udbringes direkte.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ejers foranstaltninger vedr. opbevaring og håndtering af husdyrgødning samt eksisterende vilkår med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at bedriften lever op til kravene til BAT på området.

2.4. BAT for udbringning/anvendelse af husdyrgødning

Al husdyrgødning afsættes til Kragerup Gods. Husdyrgødningen udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Der udarbejdes mark- og gødningsplan. Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættede, snedækkede, frosne eller oversvømmede arealer.

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførselen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skrånede, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

Kommunens vurdering af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen skriver i "Vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning: De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

Sorø Kommune er enig med Miljøstyrelsen, der i vejledningen konkluderer, at gældende lovgivning, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken.

Kommunen finder derfor, at bedriften lever op til kravene til BAT vedr. udbringning af husdyrgødning.

2.5. BAT for forbrug af energi og vand

Der findes ikke BAT-krav vedrørende forbrug af energi og vand i BREF (2003) eller i Miljøstyrelsens retningslinjer. Der forefindes ikke normtal for forbrug af el og vand i forskellige bedriftstyper, hvorfor det ikke er muligt påbyde vilkår om konkrete, målbare reduktioner.

I henhold til BREF er det med henblik på at reducere energiforbruget BAT at anvende naturlig ventilation. Når der anvendes mekanisk ventilation er det BAT at optimere udformningen af ven-

tilationssystemet samt at undgå modstand gennem hyppig eftersyn og rengøring af ventilations-systemet. Det er desuden BAT at anvende lavenergibelysning.

Ligeledes er det med henblik på at reducere vandforbruget BAT at rengøre stald og inventar med højtryksrensere efter hver produktionscyklus, at foretage regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager.

Driftsherren har i forbindelse med revurderingen beskrevet, hvilke tiltag der er taget eller løbende tages for at reducere forbruget af energi og vand. Beskrivelsen er gengivet i kursiv nedenfor:

Udendørsbelysning er kun tændt i forbindelse med daglige arbejdsgange, hvis dagslyset ikke er tilstrækkeligt. Der anvendes lavenergipærer overalt, hvor dette er muligt. Der overvejes løbende muligheder for at reducere forbruget vha. automatiske foranstaltninger.

Logistikken i forbindelse med udtagning af foder er planlagt, så arbejdet giver færrest mulige driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Tilsvarende planlægges transporterne med husdyrgødning at være så effektive og energibesparende som muligt.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

I forbindelse med gennemgang af staldene reduceres risikoen for, at eventuelle brud på drikkevandssystemet resulterer i et længerevarende spild af vand. Eventuelle lækager identificeres og små reparationer udføres hurtigst mulig. Service tilkaldes, hvis der er behov for det.

Der foretages en årlig aflæsning af el- og vandforbruget i forbindelse med årsregnskabet. Den væsentligste begrundelse for at følge med i el- og vandforbruget er at kunne optimere virksomhedens forbrug heraf. Virksomhedens el- og vandforbrug er konstant henover året, der er ingen sæsonbetonede produktionsmæssige variationer. Derfor er det tilstrækkeligt at foretage en enkelt årlig aflæsning.

Ifølge BREF-dokumentet, er det BAT at aflæse el- og vandforbruget – uden nærmere angivelse af hyppighed for aflæsning. Derfor vurderes det, at det er BAT at aflæse el- og vandforbruget en gang årligt.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes tiltagene med henblik på reduktion af energi- og vandforbruget med BREF-dokumentet vurderer kommunen, at bedriften lever op til BAT.

2.6. BAT vedr. management

Vilkår:

2.6.1. Der skal udarbejdes en beredskabsplan, der viser, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være kendt af de ansatte, og **skal holdes ajour**.

2.6.2. Der skal føres logbog over egenkontrol. Logbogen skal som minimum indeholde oplysning om:

- Besætningens produktionsniveau, der skal kunne dokumenteres ved f.eks. afregninger fra slagteri eller lignende.
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Kvitteringer/fakturaer for bortskaffelse af affald
- Kvitteringer/fakturaer for bortskaffelse af døde dyr
- Dato for driftsuheld, der kan medføre forøget forurening fra virksomheden, samt beskrivelse af hændelse og omfang.
- Dato for klager fra naboer m.v. samt virksomhedens vurdering af klagepunkterne og hvilke handlingsplaner virksomheden indfører for at forebygge klager.

Nedenfor ses driftsherrens redegørelse for management og egenkontrol. Redegørelsen er gengivet i kursiv.

Den daglige drift søges tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således, at anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Aktiviteter på driftsanlægget planlægges således, at levering af materialer og fjernelse af produkter og spild håndteres korrekt.

Der er stor bevågenhed omkring minimering af forbruget af ressourcer som strøm, varme, brændstof og næringsstoffer. Årligt aflæses vand- og energiforbrug ligesom mængden af husdyrfoder og spild heraf mindskes mest muligt. Herudover fokuseres på reduceret ammoniakfordampning fra staldene. Dette søges bl.a. opnået ved hyppig renholdelse af overflader.

I det omfang, det er nødvendigt implementeres der uddannelses- og træningsprogrammer for medarbejderne.

Endvidere fokuseres på færrest mulige lugt- og fluegener for omgivelserne. Dette søges opnået ved renholdelse af overflader som nævnt ovenfor og fluebekæmpelse i det omfang, det er nødvendigt.

Der foretages daglige tjek og løbende service på produktionsanlægget. Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service, som udføres af kompetent personale.

Den nævnte beredskabsplan for bedriften, beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v.. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og valgt at stille vilkår, der fastholder, at der skal være en opdateret beredskabsplan på bedriften

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødskning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Det vurderes, at bedriften i forhold til management og egenkontrol lever op til kravet om BAT.

3. TOTALBELASTNINGEN MED AMMONIAK AF NÆRLIGGENDE NATUR

3.1. Ammoniakfordampning og naturområder

Godkendelsesbekendtgørelsen fastlægger grænser for, hvor meget ammoniak fra et husdyrbrug, der må lande på nærliggende Natura 2000-områder (kategori 1-natur) og på nærliggende, særligt udvalgte naturområder (kategori 2-natur). Dette "totaldepositionskrav" skal husdyrbruget stilles overfor, også når der foretages en revurdering.

Kravet i forholdt til de internationalt beskyttede Natura 2000-områder (kategori 1-natur) maksimalt en totaldeposition af ammoniak på 0,2 – 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet og størrelsen af øvrige husdyrbrug i nærområdet. Kravet i forhold til kategori 2-natur er maksimalt 1,0 kg N/ha/år.

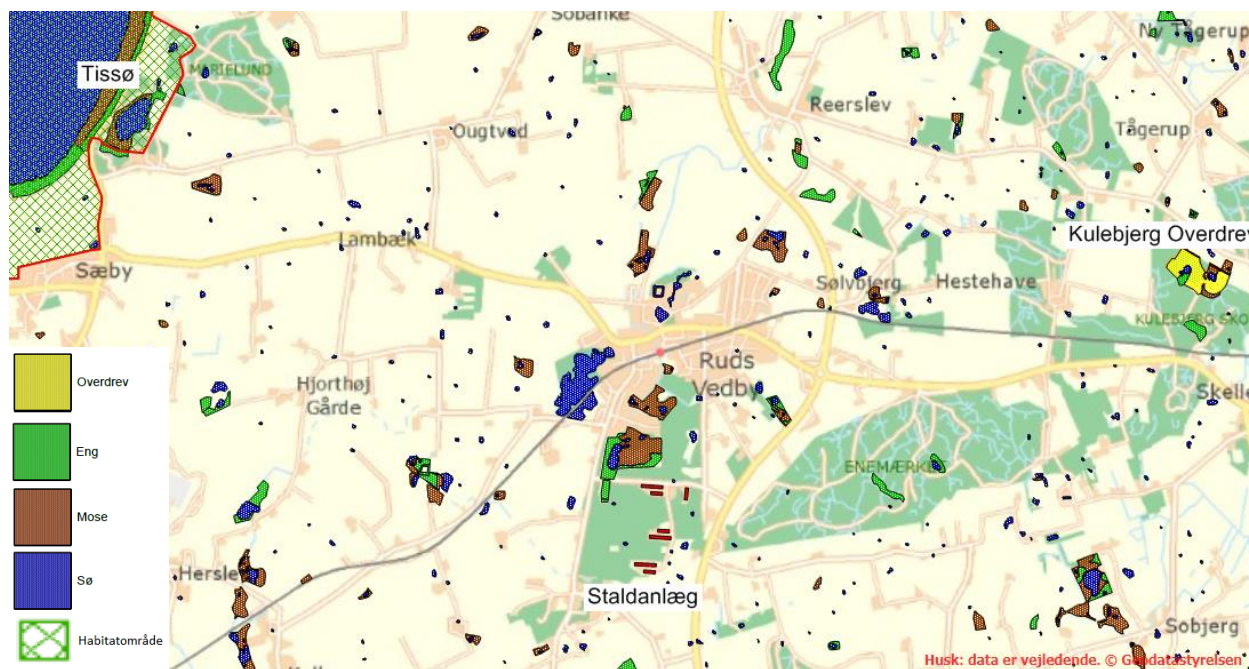
Beregninger af bedriftens samlede fordampning af ammoniak fra stalde og lagre er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Denne er på 26.154 kg N/år. Beregningerne bygger på de aktuelle data vedr. bedriften der fremgår af de foregående afsnit.

Det nærmeste Natura 2000-område er Åmose, Tissø, Halleby Å og Flasken, der ligger mere end 6 km fra bedriften i nordvestlig retning. Den totale depositions af ammoniak fra anlægget er ansøgningssystemet beregnet til 0,2 kg N/ha/år.

Kategori 2-natur er heder over 10 ha, overdrev over 2,5 ha samt højmoser og lobeliesøer. I nærheden af ejendommen er der registreret kategori 2-overdrev se kortet nedenfor.

Kulebjerg Overdrev, området består af kuperede arealer ved Kulebjerg Skov, overdrevsområdet er ca. 7 ha stort. Arealet ligger i et område udpeget som naturområde og økologisk forbindelse i Kommuneplan 2013-2024. Den total depositions med ammoniak på overdrevet er 0,1 kg N/ha/år.

Kommunen konkluderer derfor, at totaldepositionen af ammoniak fra anlægget ikke overstiger grænserne, hverken i forhold til kategori 1-natur eller kategori 2-natur. Der er derfor ikke behov for at stille yderligere vilkår vedr. ammoniakfordampningen fra anlægget.

Husdyrbrugets beliggenhed (røde kvadranter) i forhold til naturpunkter kategori 1- og 2-natur.

4. VURDERINGER VEDRØRENDE LUGT

Kommunen er i en revurdering forpligtet til at forholde sig til lugtforholdene. Omfanget af lugt hænger tæt sammen med vejrforhold, dyretype, antal dyr og staldindretning.

Miljøstyrelsen har imidlertid ikke udmeldt BAT-standardvilkår herunder BAT-emissionsgrænseværdier for lugt. Der er heller ikke i eksisterende BREF-dokumenter peget på godkendte teknologier, der kan reducere lugt. Desuden har kommunen ikke kendskab til teknologier eller teknikker, der med sikkerhed kan reducere lugt – og som kunne lægges til grund for et BAT-krav.

Kommunen kan i forbindelse med en revurdering give virksomheden påbud om nye og ekstra tiltag. Dette skal dog være begrundet i en væsentlig forurening, hvor der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse, jf bekendtgørelsen § 40, stk. 2⁴. Det er Sorø Kommunes vurdering, at ingen af de nævnte begrundelser er relevante i denne sag.

Endelig slår Miljøstyrelsen fast, at myndighedernes ændrede holdning til, hvor stor en påvirkning, forurening eller gene, der er acceptabel, ikke kan begrunde påbud om skærpede vilkår i forbindelse med en revurdering. De større afstandskrav, der i de senere år er indført i forbindelse med etablering eller udvidelse af husdyrbrug, er et eksempel på en sådan ændret holdning.

5. ØVRIGE KRAV OG VILKÅR

Flere af vilkårene i den eksisterende miljøgodkendelse er irrelevante. Nogle af dem fordi kravene siden er indarbejdet i lovgivningen, andre fordi de nye vilkår i denne revurdering erstatter de eksisterende. En revurdering giver desværre ikke mulighed for at ophæve vilkår i en eksisterende godkendelse. Dette vil kræve et særskilt tillæg til godkendelsen.

⁴ § 40, stk. 2 i Bekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

I Bilag 1 har kommunen derimod samlet de vilkår fra den eksisterende miljøgodkendelse, som kommunen vil fokusere på i miljøtilsynet fremover. De nye og de ajourførte vilkår i denne revurdering indgår naturligvis også i denne oversigt. Udover de i Bilag 1 nævnte vilkår, findes der i den eksisterende miljøgodkendes relevante vilkår om reetablering ved evt. ophør samt støjgrænser, transport, lugt og vilkår vedr. egenkontrol, der finder anvendelse i tilfælde af klager om gener fra husdyrbruget.

6. BILAG

Bilag 1. Oversigt over vilkår

I oversigten er medtaget de vilkår, som kommunen vil fokusere på i miljøtilsynet fremover.

Husk at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid skal overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappe end vilkårene i godkendelsen eller de nye, påbudte vilkår.

BAT-niveauet og BAT for staldindretning

Virksomheden skal inden næste revurdering indsende en redegørelse til Sorø Kommune for, hvilke tekniske og økonomiske muligheder der er for at reducere ammoniakemissionen fra kalkunhallerne yderligere. Redegørelsen skal som minimum beskrive mulighederne for at anvende luftrensning. (Vilkår 2.1.1. - Denne revurdering)

Redegørelsen skal være Sorø Kommune i hænde senest den 2. januar 2026. (Vilkår 2.1.2. - Denne revurdering)

Der er godkendelse til i alt 117.000 kalkunhanner (0-147 dage) svarende til 676,30 DE. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor: (Vilkår 2.1.3. - Denne revurdering)

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Aldersgrænser	Antal stipladser (dyr på stald ad gangen)
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Opstartshus	0-31 dage	40.000
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 1A	31-147 dage	8.700
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 1B	31-147 dage	5.200
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 2A	31-147 dage	8.700
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 2B	31-147 dage	5.200
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 3A	31-147 dage	8.700
Kalkuner, tunge hanner, produktionstid 147 dage	Stald 3B	31-147 dage	5.200

BAT vedr. udbringning/anvendelse af husdyrgødning

Udmugning og udspredning må ikke finde sted lørdage samt søn- og helligdage. (*Vilkår 2.1 - miljøgodkendelse 2. september 1991*)

Der må ikke udsprede kalkgødning på arealerne mellem produktionsbygningerne og Ryds Vedby by. (*Vilkår 2.2.1 – revurdering 27. februar 2003*)

Der skal foreligge gødningsaftaler, således at det dokumenteres, at der til stadighed er areal til rådighed til anvendelse af farmens husdyrgødning. Gødningsaftalerne skal udformes som standardkontrakter, og med en gyldighed af mindst 1 år. Vilkår 2.4 skal indskrives i gødningsaftalen. (*Vilkår 2.2.2 - miljøgodkendelse 2. september 1991*)

Ændringer i udspretningsarealerne, skal anmeldes til tilsynsmyndigheden, der er myndighed efter VVM-reglerne. (*Vilkår 2.2.4 - revurdering 27. februar 2003*)

Der må ikke opbevares kalkgødning i markstak på arealet mellem produktionsbygningerne og Ruds Vedby by. (*Vilkår 2.4.4 - revurdering 27. februar 2003*)

Når vaskevandet ikke må udsprede skal det opsamles i en godkendt beholder. Der skal foreligge skriftlige aftaler om levering af vaskevandet til opbevaring på anden ejendom. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år. (*Vilkår 2.7 - miljøgodkendelse 2. september 1991*)

Der må ikke udsprede vaskevand på arealerne mellem produktionsbygningerne og Ruds Vedby by. (*Vilkår 2.8 - revurdering 27. februar 2003*)

BAT vedr. management

Der skal på ejendommen foretages en effektiv rotte- og fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium (Nu Aarhus Universitet). (*Vilkår 1.5 - miljøgodkendelse 2. september 1991*)

Døde kalkuner skal opbevares i lukkede containere således, at de indtil afhentning ikke giver anledning til uhygieniske forhold. Døde kalkuner skal bortskaffes mindst 2 gange om ugen til autoriseret destruktionsanstalt. (*Vilkår 1.6 - revurdering 27. februar 2003*)

Farligt affald skal opbevares i egnede beholdere, under tag og på en tæt bund med opkant. Opkanten skal indrettes således, at evt. spild kan opsamles ved brug på den beholder, der har det største rumfang. Indretningen skal sikre, at der ikke er mulighed for afløb til kloak eller jord. Indholdet skal være tydeligt angivet på beholderne. (*Vilkår 6.2 - revurdering 27. februar 2003*)

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der viser, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være kendt af de ansatte, og **skal holdes ajour**. (*Vilkår 2.6.1. - Denne revurdering*)

Egenkontrol

Der skal føres logbog over egenkontrol. Logbogen skal som minimum indeholde oplysning om:

- Besætningens produktionsniveau, der skal kunne dokumenteres ved f.eks. afregninger fra slagteri eller lignende
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Kvitteringer/fakturaer for bortskaffelse af affald
- Kvitteringer/fakturaer for bortskaffelse af døde dyr. Dato for driftsuheld, der kan medføre forøget forurening fra virksomheden, samt beskrivelse af hændelse og omfang.
- Dato for klager fra naboer m.v. samt virksomhedens vurdering af klagepunkterne og hvilke handlingsplaner virksomheden indfører for at forebygge klager.

(*Vilkår 2.6.2. - Denne revurdering*)